

בוצעו על-ידי אמנים יהודיים לפני ציבור יהודי בישראל. עובדה נוספת, אותה גילה סלומון: למרות חילוקי הדעות בין גלברון לבינו ניצח גלברון על הקונצרט השבועי של תזמורת קול ישראל, אמנם בתכנית שונה מזאת שנקבעה מראש.

רכי"חיים

בוא, הורי לא בבית!

כאשר גילתה חווה שלברון, בו התאהבה ממכת ראשון, שכאכלו לפני שנה ספישל בקפה תל-אביבי, אשה ושני ילדים, לא איימה לשלוח אותו אל אשתו וילדיו. חווה היתה צעירה, 21, דקת מותניים, שחר חרות ויפה. ברוך היה גם הוא גבר מושך, גבוה, בלונדי, עם נסיון וכוח שנוע. הוא אהב את חווה, כך לפחות אמר לה בהבטחה, בכל פנישה, אותה קיים הזוג בבית חווה כשהוריה הלכו לראות סרט, שבקרוב יגמור עם אשתו.

לפני כחודש השאיר ברוך את אשתו, ילדיו, חווה את הוריה, את המשדו בו עבדה ככתבת, ויצא יחדיו לבלות באחת הקיסנות. שם חזר ברוך על הבטחתו לגרש לא אשתו מיד אחר שובם תל-אביבה, תאר לחוה משך שבועיים את חייהם התרוויים בעתיד. לא להפגיש, יותר בריא. אשתו של ברוך סברה אחרת, לא שיתפה פעולה לשביתת עת רצונו של הזוג. בשוב ברוך לביתה, מצא קבלת פנים בלתי מעודדת ביותר. אשתו הקימה שערוריה כמותה לא ערכה לו מעולם, אפי' שהיא אהבה הרחוב בצעקותיה: "לא תתחתן אתה לעולם!"

למחרת טלפן ברוך למשרדה של חווה, הר" דיע לה בצער ש"היה יותר בריא לשניהם אם לא יסיפו להפגיש. חברותיה של חווה לעבודה, שלעגו לה בחלקן, קנאו לה בחלקן על יחסיה לאדם נשוי ו"זקן", 32, קלטו מיד את התדשה האחרונה אותה שמעו מפי נערת המרכייה, הנוהגת להזניק לשיחות פרטיות בלבד. הן נהנו במיוחד להוכיח לחווה בעל-יונות עוקצנית: "תמיד אמרנו לך שזה יהיה הסוף." לחווה עצמה היתה המהלומה קשה מדי. בלילות הבאים לא עצמה עין, הופיעה למשרד עם שקים כחולים תחת עיניה, זכתה לתשומת לבו של המנהל ששלח אותה אל הרופא.

אחר הצהריים שבה חווה למשרד עם שטר פרת גולות שינה, אותה פנתה בכתי-המרת קחת על פי חשדיו הרופא. היא פתחה את השופרות, הריקה את חכנה אל כוס התה הצונן, אותה מצאה על שולחנה. כעבור שעה קלה הועברה באמבולנס לבית-החולים, זכתה

אפקה עוד, הודיעה בקול בישיני קצת: "בוא אלי במוצאי שבת, הורי לא יהיו בבית."

האינדיביוואליסטי'ת

האלמוני התל-אביבי הסביר קצרות בטל-פון: "הלכתי אל אשה בדרך תל-אביבי יפו, והיא רצתה יותר מדי כסף — תמצאו אותה בקצה המסדרון, בקומה השנייה." כעבור רגעים מעטים נעצרה ניידת מטה מחוץ תל-אביב ליד בית ישן בדרך תל-אביב-יפו. מהמכונית קפצו שני בלשים, דילגו על המדרגות הערביות הלולייניות. בקציהן, מול הדלת, בלט שלט: משרד לקרקעות. ראש שחרחר מבוהל הציץ, לא חשד בשני הבלשים לבושי האורחית. הם נכנסו למסדרון, לא שמעו לעצת 12 צעירים שעמדו

בהתנגדות גמרה עם התנגדות בבליעות אחת דות, גדולות, כשהנוכחים חסדו מלקקים את שפתותיהם. אחד הלוקחות הסביר לבלשים את סיבת רעבונה המיוחד של האשה: היא אינדיביוואליסטית. כדי להערים על החוק ה"אומר שהחזקת בית-בושת פרושו מוסד המ"עסיק יותר מאשה אחת, החליטה לנהל את מוסדה כעסק פרטי. דבר שהתייש את כוחו" היה משך 12 שעות ביום, אותן חילקה בין 40 לוקחות, ששילמו שלוש לירות הביקור. בינתיים התאסף קהל רב מול חדר המדרגות, שבר את השעמום המסחרי האופף את הסביבה, חיכה במתיחות לראות מה ירחש. "הנה האשה!" צעקו רבים. בצעדה ב"ראש מצעד לקוחותיה, התנהגה בטבעיות, ש"רבה לשון לעומת הקהל שהתמוגג מנחת.

מאמר החשודה בדרך יפית-אביב לא נבלשם, התור

בתור, שהציעו לבלשים להצטרף אל סופו. הבלשים התקדמו אל קצה המסדרון. בפתחם את הדלת נתגלה, לדבריהם, חדר גדול, לא צפוף ביותר: ארון קטן, שולחן, שני כסאות ושתי ספות. מספרים הבלשים: על אחת הספות שכבה אשה עירומה, כבת 35. בחזר צעיר התרומם מהספה, זרק מבט נפחד ל"עבר הבלשים.

משפט

קרקעונגד זהום מעיים

מספר רב של תעשיינים בארצות חוץ גורשים את עיניהם, החדוש, לישראל. הסיבה: ערפור שהגישה חברת אביק לבית-המשפט העליון בו היא מבקשת לבטל את פסק-הדין שקבע כי הפטנט לייצור התרופה כלורומי-ציטין שייך לחברה האמריקאית פארק-דייוויס. לפארק-דייוויס בעלת פטנטים רבים ברוב ארצות העולם ברור שהמשפט הישראלי אינו אלא תקדים למשפטים דומים בארצות שונות ואכן כבר נקבע המשפט הראשון בארצות הברית.

להקת מומחים. סגן המריבה, התרופה כלורומיציטין, הוא בעל שימוש רב במלחמה במחלות הנגיפים כדלקת הריאות וזיהום מעיים. יצורו בישראל החל כאשר החברה האיסלקית לפטיס מכרה את זכות הייצור לאביק. רק שאז הופיע באיכות פארק-דייוויס, טען כי לחברתו זכות הפטנט לכלורומיציטין, צין, למרות שהיא מייצרת אותו תחת שם אחר, כלורומאפיניקאל. שני האוחזים בפטנט לא טמנו ידם בצל-חת. הם הריצו להקת מומחים לבית-המשפט המחוזי בתל-אביב. ביניהם: ממציא התרופה, ד"ר ארליך, בעל פרס נובל, הפרופסור וקסמן מן ומי שהיה היו"ר המדעי של מכון ויצמן למדע הפרופסור ברגמן. בהסתייעם בשלל נוסחות חימיות ומונחים טכניים עוררו ה"מומחים, בעלי שם העולם, לבית-המשפט ל"הכנס לעובי הכלורומיציטין.

טענו נציגי לפטיס: הכלורומיציטין אינו המצאה ולכן אין לפארק דייוויס זכות פטנט עליו. הכלורומיציטין מצוי בטבע, למשל ב"וונצואלה הדרום אמריקאית, שעל קרקעה מפרישות אותן הבקטריות.

טענו באיכות פארק-דייוויס: אדרבה, ינסה נא חולה לטעום מעט מקרקע וינצואלה וית רפא מיהומם מעיו. הסבירו נציגי פארק-דייוויס: את הפרשת הבקטריות יש לבודד משאר מרכיבי הקרקע ולגבשה, אחרת לא תהפוך כלורומיציטין ראוי לשימוש רפואי. ושיטת הידוד והגיבוש היא הממצאה. אחר חודש של שמיעת חילופי טענות מדע-יות שבנות הגיע שופט המחוז זאב צלטנר

במקום מפנה באה, פאריס, פנתה אל הבלשים, ביקשה מהם בטון אדיש לתת לה שהות "לזרוק על עצמה משהו", לבשה שמלה לבנה שכסתה חלק לא גדול ביותר מגופה, קשרה את שערותיה המפוזרות בסרט

לגונבי קופה, תשע שנים: אליעזר זוסמן (בחולצה המשובצת) והאחים יצחק ונתן שרייבר מקשיבים לפסק-דין בו נידונו לשתיים, שלוש וארבע שנות מאסר כל אחד בעונן גניבת קופת פלדה שהכילה חמשת אלפים לירות מסניפה הירושלמי של "תנובה".

אדם וענתה לשאלות הבלשים. כשהרגישו הצעירים במסדרון במתרחש, היה זה מאוחר מדי, הבית היה במצור, שני שוטרים שמרו על המסדרון, שוחחו עם ה"אנשים. למטה ברחוב עמדה כיתה שוטרים, חיכתה להוראות. האשה הוציאה כרע תרנגולת צלוייה, הסי' בירה שהיא עייפה ורעבה. כאשר לא נתקלה

למסקנות שניסתן בפסק-דין שהשתרע על 35 עמודי מכונת כתיבה. הסביר השופט: הדרך מן החומר המצוי בטבע עד לכלורומיציטין הרפואי ארוכה. הכרחי לבודד את החומר ולגבשו... שיטת הבידוד והגיבוש היא המצאה ובעלת הפטנט היא חברת פארק דייוויס.

אביק לא קיבלה על עצמה את הדין המ"חייב אותו בתשלום אלפי לירות, דמי שימוש בפטנט (שלא לדבר על אלף הלירות שכר עורכי-הדין). היא פנתה בערעור לבית-המשפט העליון.

תיאטרון

חן בעיני קהל ותיאטרון

לתיאטרון הקאמרי יש מול למחזות אמריקאיים. זה לא במקרה. שליש מ"36 המחזות שהציג הקאמרי בשבוע שנות קיומו היו אמריקאיים. רובם הפכו הצלחות גדולות, בססו את התיאטרון הצעיר.

באמריקה כתיבת מחזות היא ייצור המוני כמבניות או קוקה-קולה. אמריקאים מעטים שהצטיינו בכתיבת חבורים בגמנסיה, לא ניסו אי-פעם, מאוחר יותר, לכתוב מחזה. התפוקה הדרמטית האמריקאית בחלקה הגדול היא זבל אמנותי. אך במחזות הטובים הולם דופק הזמן, מגשבות בעיות חברתיות שהן לכאורה אמריקאיות סהירות, אך למעשה עלולות לעורר עניין בכל מקום בו מבוססת החברה על משטר דומה. נוסף לכך, הם תמיד תיאטרון טוב. המחבר האמריקאי הבולט, הוא תמיד איש במה מובהק, לו נהירים כל שבי"ל. מחזותו מגלג את הבמה על כל ממדיה, מגיש לבמאי אפשרויות אינסופיות.

אחר שנות עצלתים. הצלחות של הקאמרי כתיאטרון צעיר — לצעירים — הן תה בחלקה הגדול בבחירה של המחזות האמריקאיים אותם הציג. ברובם, החל מהן לא תחקרו עמך עד לעל עכברים ואנשים. היו אלה מחזות מעולים, ראויים להצגה בכל מקום. במידה קטנה יותר היתה זו גם העזה. כי בארץ, בה התנהל התיאטרון משך שנים רבות בעצלתים, המשיך לינוק משיטות ש"אבד עליהן כלת, היה צורך באומץ לב לביצוע שינוי פעוט ביותר.

לאמיתו של דבר לא היה צורך באומץ מיוחד. חוש תיאטראי היה מספיק לשם כך. כי התיאטרון האמריקאי הוא עסק מסחרי, כמעט ככל עסק אחר. דבר זה מרר את חייהם של עשרות סופרים מעולים, שנים רבות, אך סיגל אותם לבטוח לרעיון, הפיק מהם מחזות אותם הללו המבקר האמנותי ומוכר הכרטיים טים פה אחר.

חרטה על העבר. הקהל הישראלי, ככל קהל אחר, גילה סימני עיפות, קץ במחזות שהמשיכו לספר לו על המוסר החברתי של המאה ה-19. המחזות האמריקאיים היו חדשים, נוסף לכך עסקו בריאליזם, גסים ב"שעת הצורך ולעתים רחוקות גם אכזריים. בזה אחר זה עברו החיים כמו שהם על במת הקאמרי. קהל התיאטרון התעורר, מילא את המות. רבים הלכו לתיאטרון לראשונה בחייהם. הם ראו בו את בני המאה ה-20 לרוב כמו שהם, את חייהם. זה מצא חן בעיניהם והם חזרו וביקרו בתיאטרון. זה מצא חן גם בעיני הקאמרי, שחזר לתיאטרון האמריקאי בכל הזדמנות.

בחירתו האחרונה של הקאמרי לא היתה פחות מוצלחת מן הקודמות. אילו היה הקיצו"רוננו שהוצג בשבוע שעבר, בפני קהל מוד מגים בחסותה של פולה ברגוריון, מועלה עתה על במת ברודוויי היה כתובו נלקח מיד אל ועדת החקירה של הסנאט, נאשם בקומיז'ניזם. כי המחזה המעביר לפני הצופה משפחה יהודית, כאלפי אחרות בברונקס הגיוניורקי, שם כפי רוב דמויותיו דברים קשים על תיק, לוח החיים האמריקאיים. מעלה על נס את אורח החיים הרוסי. בני משפחת ברגר היה"ר דות, נאבקים כולם לחיים, בתנאי גייז, רובם מכוערים, מוסרם ירוד, אף אחד מהם איננו מה שרצה להיות. הם כולם מה שהחיים האמריקאיים עשו אותם.

מאז חיבר קליפורד אודס היהודי, יליד ברונקס את המחזה בעל הדיעות הקיצוניות בשנות השלושים, עבר דרך ארוכה. שרה ארוכה של מחזות שבאו אחר הקיצו"רוננו היתה חריפה, בעייתית אך תמיד אמריקאית נאמנה, שהורה מההשקפות שצינו את אודס הצעיר. כיום, בן 46, אין אודס מתעסק בפר ליטיקה או בסוציאליזם. אחר שפירסם גילוי דעת בו הביע חרטה על השקפותיו בעבר, מניחים לו האמריקאים המכירים בחשיבותו הרבה כמחזאי, להמשיך לחבר מחזות, הו"רים ברובם לאורך ימים על במות ברודוויי.